

Protokoll fört vid enskild föredragning

Social- och miljöavdelningen
Miljöbyrån, S4

Beslutande
Minister
Alfons Röblom

Föredragande
Byråchef
Jacob Nordlund

Justerat
Omedelbart

Nr 44

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU)
2020/2184 om kvaliteten på dricksvatten.

ÅLR 2020/10344

116 S4 Utdrag

Beslut

Landskapsregeringen beslutar att överlämna bilagt lag-PM (**bilaga 1 S422E27**) avseende genomförande av dricksvattendirektivet genom ändringar av ett antal lagar till lagberedningen för brådskande hantering. Miljöbyrån fungerar som stöd till lagberedningen i det fortsatta arbetet.

Motivering

EU:s nya dricksvattendirektiv (EU 2020/2184) ska implementeras till stor del till januari 2023. I första hand genom revidering av följande lagstiftning

- hälsoskyddslagen (blankettlag)
- lagen om allmänna vatten- och avloppsverk: (landskapslag)
- miljöskyddslagen (landskapslag)
- lagen om marknads kontroll (landskapslag)

samt genom införande av ett datainformationssystem gällande dricksvatten.

Implementeringen innebär justeringar främst i hälsoskyddslagen och i landskapslagen om allmänna vatten- och avloppsverk. Miljöskyddslagen och lagen om marknads kontroll kräver inte lika omfattande ändringar och kan hanteras i senare skede.

Nr 45

Utlåtande om solcellspark i Stornäset
i Grelsby, Finström.

ÅLR 2022/896

117 S4

Landskapets fastighetsverk inkom den 2.2.2022 med en begäran om utlåtande till landskapsregeringen gällande möjlighet till arrende av en landskapsägd fastighet (60-409-1-27) i Stornäset i Grelsby, Finströms kommun, för anläggande av en storskalig solcellspark.

Begäran om utlåtande riktades till kulturbyrån, miljöbyrån, infrastrukturavdelningen och näringsavdelningen. Eventuella synpunkter har också begärts från finansavdelningen. Miljöbyrån koordinerar landskapsregeringens utlåtanden.

Beslut

Ålands landskapsregering beslutar lämna sakkunnigutlåtande enligt nedan.

Allmänt

Ett politiskt ställningstagande till den strategiska hanteringen av fastigheten Stornäset i Grelsby tas inte i detta skede, utan görs senare i processen när beredningen är klar.

Överlåtelse och arrende av landskapets fasta egendom regleras i landskapslagen (2012:69) om landskapets finansförvaltning (finansförvaltningslagen) samt för Landskapets fastighetsverks del i Landskapslag (2015:110) om landskapets fastighetsverk (lag om fastighetsverket).

Enligt 25 § 2 mom. finansförvaltningslagen ska lagtinget godkänna överlåtelse av nyttjanderätten till landskapets fastigheter för tjugo år eller mer.

Enligt 3 § i lagen om fastighetsverket ska verket skötas enligt företagsekonomiska principer dock med beaktande av lagstiftningen gällande kulturarv, byggnadsskydd, miljövard och naturskydd.

Enligt "Förvaltningsprinciper gällande landskapets fasta egendom" (DNr Ka2-04-92-5 av den 20.8.1992) bör landskapets fasta egendom disponeras enligt följande målsättning:

1. Primärproduktion (jordbruk, skogsbruk och fiske)
2. Naturvard, fornminnesvard, kulturskydd, viltvard och friluftsliv

"Landskapets fasta egendom bör vårdas, användas och skyddas så att fastigheternas grundkaraktär, bestående värden och produktionsförmåga bevaras för framtiden. Därvid bör natur- och kulturvärdena samt landskapsbilden alltid beaktas. Förvaltningen bör ske på sådant sätt att allmänheten i stor utsträckning bereds möjlighet att idka friluftsliv och rekreation på den samhällsägda marken, dock på sådant sätt, att den bofasta befolkningens intressen och behovet av natur-, kultur- och landskapsskydd blir beaktade".

Miljö

Området som presenteras i underlaget från fastighetsverket har tills vidare inte exploaterats för annat ändamål än skogsbruk. Vid besök på platsen 17.2.2022 kunde konstateras att en stor del av området inte huggits under lång tid och är i stort sett orört. Vidare bedömdes förutsättningar för höga naturvärden förekomma.

Naturvärdesinventeringar har inte genomförts i området och är en grundförutsättning för

att kunna bedöma om området ur natursynpunkt kan bebyggas. I samband med inventeringen bör man även kontrollera den ekologiska konnektiviteten för området, d.v.s. se hurudant värde området har som grön korridor för djur och växter. För att projektet ska kunna bevisas ge en nettovinst för klimatet bör man väga de minskade koldioxidutsläppen som en solcellspark ger mot den minskade kolbindningsförmågan som den nerhuggna skogen ger upphov till. Man måste även ta med i beräkningen att skog inte kan stå på platsen under den tid som marken arrenderas ut och att de rotrester som blir kvar på platsen kommer läcka metangas och koldioxid under den tid de förmultnar.

Området Markusbölefjärden-Storträsk har som helhet identifierats som ett av de 12 viktigaste områdena på fasta Åland för fågel (FINIBA). En stor del av det område som planeras för solkraft täcks in av FINIBA-området (**bilaga 2 S422E27**). Även om FINIBA-områden inte är juridiskt bindande på samma sätt som exempelvis naturreservat, betraktas dessa som riktgivande i förhållande till lagstiftning, eftersom de utgår från fågeltaxeringar och inventeringar.

Idag är ca 1,91 % av Ålands landyta skyddad. Landskapet äger 3,64 % av Ålands landyta. I och med Ålands utmaningar med att nå målen om skyddad natur, bör alltid skydd ingå som alternativ i beredningen av hanteringen av landskapsägda områden.

Området ligger inom vattenskyddsområde för Ålands två största dricksvattentäkter. I underlaget anges att en utredning av effekterna på vattentäkterna kommer att göras. Här bör samtliga skeden beaktas, inklusive etablering och avetablering. Ingen risk får förekomma för försämrande av vattenkvaliteten i täkterna, och såväl områdesspecifika som allmänna vattenskyddsföreskrifter måste efterföljas.

Projektet omfattas av bilaga II till Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU (punkt 3a. anläggningar för produktion av elektricitet). Enligt 3 § i landskapsförordning (2018:33) om miljökonsekvensbedömning och miljöbedömning bör därför en utredning gällande huruvida projektet kan antas ha en betydande miljöpåverkan genomföras, för att klargöra om en miljökonsekvensbeskrivning bör utföras i enlighet med landskapslag (2018:31) om miljökonsekvensbedömning och miljöbedömning.

Skogsbruk

Området används idag för skogsbruk, naturvård samt jakt och friluftsliv och består av ett flertal naturtyper. Landskapets skogsbruksmark är dubbelcertifierad enligt både PEFC och FSC systemen. På grund av vattenskyddsbehovet är all skogsbruksmark på Stornäs klassificerad som HCV-område (High Conservation Value) i FSC certifieringen. Centralt på området finns även en smådjursbegravningsplats för privata husdjur.

Anläggande av planerad solcellspark med tillhörande infrastruktur på Stornäset skulle leda till att upp till 50 hektar skog måste avverkas och tas ur produktion med allt vad detta långsiktigt skulle innebära för produktionen av förnyelsebar råvara.

Jordbruk

I detta förslag förefaller jordbruksmark inte ingår i de aktuella områdena som skall exploateras för elproduktion varför frågan om lämpligheten att utnyttja jordbruksmark för detta ändamål inte behöver prövas.

I det fall att intresse för att utnyttja jordbruksmark för elproduktion i framtiden uppstår så framhåller landskapsregeringen innovativa lösningar t.ex. agrovoltaiska lösningar där jordbruksproduktion bedrivs i kombination med solelproduktion.

Fiskeri

Avverkning av skog, grävning och utfyllning på land ökar avrinningen av näringsämnen till vattnet, vilket resulterar i en ökad produktionen av planktonalger och trådalger. Dessa alger har en negativ påverkan på lekområden för fisk genom att lekplatserna växer igen och minskar tillgången till leksubstrat, som rena bottnar och högre vattenlevande kärlväxter.

Från området sker avrinning till två av de viktigaste kräftsjöarna på Åland där flodkräfta förekommer. En ökad avrinning kan medföra förändringar i pH vilket kan ha en negativ påverkan på bestånden av kräftor samt andra djur. Flodkräfta påverkas tidigt vid en försurning, framför allt larver och juveniler är känsliga för låga pH-värden i vattnet.

Kultur

Omfattande energiproduktion i området under en lång tid kommer att omöjliggöra områdets potentiella nyttjande för som kulturmiljö, och för rekreation och turism. Detta bör beaktas som en avvägningsgrund för de allmänna intressen som Ålands landskapsregering och Ålands lagting prövar vid behandling av ärendet.

För att utreda de kulturmiljövärden som ska avvägas vid planering av området för energiproduktion och den eventuellt negativa miljöpåverkan som anläggandet av solcellsparken kan medföra bör planeraren låta genomföra en miljökonsekvensbedömning enligt 4 § i landskapslagen (2018:31) om miljökonsekvensbedömning och miljöbedömning.

Inom det berörda området finns en sedan tidigare känd fredad fast fornlämning Fi 9.19, samt lämningar vars karaktär inte har utretts och som kan vara att betrakta som fasta fornlämningar. Fornlämningen består av resterna av försök till silverbrytning som skedde under 1500-talet och 1600-talets början. Vidare finns det tre objekt som kan vara relaterade till den medeltida kungsgården (**bilaga 3 S422E27**).

Utöver dessa lämningar har fastigheten inte systematiskt utretts för i lag fredad fast fornlämning. Den som planerar anläggandet av en solcellspark i området ska därmed enligt 13 § i landskapslagen (1965:9) om fornminnen (nedan fornminneslagen) utföra en arkeologisk utredning av området med målsättningen att identifiera eventuella lämningar. Arkeologisk utredning kan även utgöra en del av utredning i en miljökonsekvensbedömning.

Den arkeologiska utredningen över Stornäset ska ledas av en arkeologisk aktör. Området ska på plats genomsökas systematiskt för att identifiera och i skrift, bild och inmätning med högprecisions-gps dokumentera eventuella sedan tidigare ej kända i lag fredade fasta fornlämningar. De tre sedan tidigare påträffade objekten behöver utredas genom att en mindre arkeologisk undersökning av objekten genomförs. Målet med en sådan utredning är att avgöra huruvida lämningarna är uppkomna genom mänsklig aktivitet eller är naturliga formationer. Dessa lämningar ska dokumenteras i plan genom att mätas in med hög precision och fotograferas. Det arkeologiska arbetet ska följa de kvalifikationskrav som Ålands landskapsregering tillhandahåller.

Ifall den arkeologiska utredningen resulterar i konstaterande av fasta fornlämningar på en sådan yta som behöver kunna exploateras för att nå projektets målsättningar, ska Fastighetsverket eller den som planerar att utföra projektet anhålla om tillstånd för att få rubba de berörda delar av denna fornlämning. Ärendet behandlas då i överläggning med Ålands landskapsregering. Överläggningens syfte är att pröva projektets allmänintresse med värdet i bevarandet av kulturmiljön.

Andra typer av kulturmiljövärden kan inte uteslutas inom utredningsområdet vilket behöver beaktas i en miljökonsekvensbedömning eller genom en fristående kulturmiljöinventering.

Fasta fornlämningar är fredade enligt 1 § i fornminneslagen. Utan tillstånd som meddelats med stöd av samma lag är det förbjudet att gräva ut, ändra, skada eller på annat sätt rubba en fast fornlämning eller täcka över den.

Enligt 13 § i fornminneslagen ska den som ansvarar för utförandet av ett allmänt arbetsföretag i god tid ska utreda om fast fornlämning kommer att beröras. Om så är fallet ska denna genast göra en anmälan om detta till landskapsregeringen för överläggning. Vid överläggningen skall fastighetsägaren höras.

Området inventerades för medeltida lämningar av Hanna Kivikero 2016. I samband med detta påträffades två lämningar tillhörande fast fornlämning Fi 9.19 samt tre objekt som Kivikero tolkade ha samröre med den medeltida Grelsby kungsgård.

Infrastruktur

Ålands energi- och klimatstrategi 2030 har som målsättning att 17 MW solenergiproduktion ska vara installerad år 2030. För tillfället uppgår den sammanlagda installerade solenergieffekten till ca 3 MW, av vilket majoriteten består av mindre installationer på småhus. En del företag har genomfört större installationer men deras effekt är betydligt mindre än en solparksanläggning.

En förutsättning för byggande av solparker är närhet till ett ställverk inom det åländska stamnätet för att undvika stora investeringar i infrastruktur. Det aktuella området i Grelsby ligger inom relativ närhet till ställverket i Tingsbacka och har därmed potential som lämplig plats för en solpark.

Nr 46

Utlåtande om tillämpning av förfarandet för bedömning av miljökonsekvenser i ett enskilt fall, Eastern Light Finland I Ab, sjökabelprojekt.

ÅLR 2022/3403

118 S4

Den 2.5.2022 inkom Närings-, trafik- och miljöcentralen till landskapsregeringen med en begäran om utlåtande om behovet av MKB-förfarande gällande Eastern Lights sjökabelprojekt mellan Hangö och Kökar. Utlåtandet ska inlämnas senast 1.6.2022.

Beslut

Landskapsregeringen beslutar att lämna följande utlåtande:

- Åland har egen MKB-lagstiftning: Landskapslag (2018:31) om miljökonsekvensbedömning och miljöbedömning. Enligt 2 kap. 6 § tar Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHHM) beslut om huruvida ett projekt kräver en miljökonsekvensbedömning. Landskapsförordning (2018:33) om miljökonsekvensbedömning och miljöbedömning anger vilken typ av information som ska finnas i underlaget för behovsbedömningen.
- Åland har även egen lagstiftning om flera av de juridikområden som berörs. Detta förefaller inte beröras närmare i ansökan.
- Kabelsträckningen förefaller utgående från kartbilderna gå genom ett område där det förekommer bland annat sandbankar, åsöar, rev och kustnära laguner. Dessa är habitat som ingår i habitatdirektivet och som varierar från "sårbara" till "starkt hotade". I området finns också mycket rödalger och blåmusslor. Noggrannare inventeringsdata bör presenteras för att ställning till projektets miljöpåverkan ska kunna tas.

Nr 47

Utlåtande om Positiva Oy:s ansökan om drifttillstånd för en inkapslings- och slutförvaringsanläggning för använt kärnbränsle.

ÅLR 2022/1023

119 S4

Arbets- och näringsministeriet begär utlåtande från landskapsregeringen gällande Positiva Oy:s ansökan om drifttillstånd för en inkapslings- och slutförvaringsanläggning för använt kärnbränsle. 6500 ton använt uran kommer enligt planen att slutförvaras fram till 2120-talet på ön Olkiluoto i Eurajoki kommun, drygt 100 kilometer från Åland.

Landskapsregeringen konstaterar att man inte besitter sakkunskap som krävs för att granska ansökan ur ett tekniskt perspektiv.

Landskapsregeringen konstaterar vidare att Miljöministeriet 6.5.2022 skickat för kännedom ett tillstånd som gäller slutförvaring av använt kärnbränsle i Sverige. Tillståndet godkänner genom ett delbeslut förvaring av upp till 11 000 ton använt kärnbränsle i Oskarshamn, medan slutförvaring vid Forsmark ännu inte beslutats om.

Beslut

Landskapsregeringen beslutar att lämna följande utlåtande gällande Positiva Oy:s ansökan om drifttillstånd för en inkapslings- och slutförvaringsanläggning för använt kärnbränsle: Ålands landskapsregering förutsätter att planerna på att slutförvara kärnbränsleavfall, endast 100 km från Åland, görs på ett sådant sätt att det garanterar säkerheten för människor och miljö på lång sikt.

Lagstiftningspromemoria

ÅLR 2020/10344

Genomförande av dricksvattendirektivet genom ändringar av ett antal lagar 10.5.2022 / Mia Westman

Målet med dricksvattendirektivet är att skydda människors hälsa från de skadliga effekterna av alla slags föroreningar av dricksvatten genom att säkerställa att det är hälsosamt och rent samt att förbättra tillgången till dricksvatten.

Bakgrund

Rådets direktiv 98/83/EG om kvaliteten på dricksvatten antogs 1983 och har ändrats flera gånger. Inom ramen för REFIT-programmet för regelöversyn gjorde kommissionen en utvärdering av direktivet och även om direktivet hade lyckats väl när det gäller målsättningen att förse befolkningen i EU med rent dricksvatten identifierade utredningen vissa problem, bland annat ett behov av uppdateringar för att hålla direktivet relevant under kommande årtionden. Kommissionen menade även att ändringar behövs i förhållande till andra vattenrelaterade direktiv för att åstadkomma mer samspelta regler inom vattenområdet och en tydligare integration av dricksvatten som en del i vattnets kretslopp i naturen. Omarbetningen Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/2184 om kvaliteten på dricksvatten¹, nedan direktivet/dricksvattendirektivet, publicerades i december 2020.

Ett centralt mål med dricksvattendirektivet är att trygga hushållsvattnets (dricksvattnets) hälsosamma kvalitet med hjälp av riskhantering och kvalitetskrav. Vid riskbedömningen ska hela vattenproduktions- och vattendistributionssystemet från råvattnet till konsumentens vattenkran beaktas. Utöver riskhanteringen innehåller direktivet bestämmelser om kemiska parametrar för hushållsvattnets kvalitet, hygieniska krav på material som kommer i kontakt med hushållsvatten, information till vattenanvändarna om vattnets kvalitet och andra indikatorer som beskriver vattentjänstverkets verksamhet samt säkerställande av tillgången till vatten i synnerhet för sårbara befolkningsgrupper.

Det nya direktivet består därmed av fem huvuddelar; uppdaterade kvalitetsparametrar för dricksvatten, införande av en riskbaserad inriktning i direktivet, ökad transparens, åtgärder för att öka tillgången på dricksvatten samt åtgärder när det gäller material i kontakt med dricksvatten.

Förteckningen över parametrar som kontrolleras i hushållsvattnet har anpassats till den vetenskapliga och tekniska utvecklingen. Vissa parametrar föreslås tas bort för att ersättas av nya som bedöms vara mer relevanta ur risksynpunkt, för andra föreslås justerade parametervärden. Nya parametrar är bland annat perfluorerade föreningar, uran och vissa hormonstörande ämnen.

Vidare har direktivet målsättningen att hantera risker i distributionssystemet för dricksvatten innan det når konsumenten vid kranen. Riskbaserat säkerställande av hushållsvattnets kvalitet är obligatoriskt för den hushållsvattenförsörjning som omfattas av direktivets tillämpningsområde. Den riskbaserade metoden har allmänt konstaterats vara ett effektivt sätt att förebygga störningar med anknytning till kvaliteten på hushållsvattnet. Metoden i direktivet är baserad på WHO:s modell för en vattensäkerhetsplan (Water Safety Plan, WSP) från 2004, enligt vilken faror som hotar kvaliteten på hushållsvatten identifieras, risker med anknytning

---

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:32020L2184>

till dessa bedöms och metoder för hantering av riskerna fastställs för hela vattenproduktionskedjan. I vattenproduktionskedjan ingår kvaliteten på det råvatten som bereds som hushållsvatten och de faktorer som påverkar kvaliteten, vattenuttaget, behandlingen samt lagringen och distributionen av vatten.

Åtgärderna för ökad transparens syftar till att öka förtroendet för dricksvatten, främja besparingar hos konsumenterna, öka kvaliteten på dricksvattentjänsterna och investeringarna i distributionssystemen. Kunderna ska minst en gång om året, i lämpligaste form och utan att behöva begära det, få information till exempel om priset på vattnet och den volym som förbrukats av hushållen, om kostnadsstrukturen för vattenavgiften inbegripet fasta och rörliga kostnader, om beredning och distribution av vatten samt om åtgärder som vidtagits för att förbättra tillgången till vatten. Vidare ska aktuell information finnas tillgänglig på nätet angående kvaliteten på vattnet, överskridanden av kvalitetskraven, konsumenternas sätt att spara vatten, anläggningens effektivitetsprestanda, anläggningens förvaltning och styrning, typer av beredning och desinfektion av vatten som används, läckagenivåer i näten och nödvändiga investeringar. Dessutom ska medlemsstaternas rapportering av dricksvattendata till kommissionen bli mera ändamålsenlig. Dataset ska upprättas om bland annat de åtgärder som vidtagits för att främja tillgången till hushållsvatten, om kontrollresultat för vattenförekomster och vilka åtgärder som ansetts nödvändiga för att identifiera föroreningskällorna, om kontrollresultat för riskbedömningen av fastighetsinstallationer, om åtgärder för att säkerställa att ämnen från byggprodukter som kommer i kontakt med hushållsvatten inte utgör en fara för människors hälsa samt om åtgärder i syfte att informera konsumenterna.

Medlemsstaterna ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att förbättra tillgången till hushållsvatten och främja dess användning. Direktivet innehåller detaljerade skyldigheter, såsom att identifiera utsatta befolkningsgrupper och inleda kampanjer för att informera om vattnets kvalitet. Infrastrukturutvecklingen ska främjas och utrustning för fri tillgång till vatten på offentliga platser ska upprättas och underhållas både inomhus och utomhus.

Slutligen innehåller direktivet skyldigheter om bedömning av risker i distributionssystemen för dricksvatten och fastighetsinstallationer. I synnerhet bedöms risker förknippade med material och produkter som kommer i kontakt med hushållsvatten. Prioriterade fastigheter för riskbedömning är till exempel sjukhus, vårdinrättningar, byggnader med inkvarteringsmöjlighet och kriminalvårdsanstalter. I lokaler där risken för människors hälsa är som störst ska mängden Legionella-bakterier och blyhalterna i hushållsvattnet kontrolleras regelbundet.

Behörighet

Enligt 18 § 6, 7, 10 och 12 punkterna i självstyrelselag (1991:71) för Åland² har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om bland annat allmän ordning och säkerhet, byggnads- och planväsendet, natur- och miljövård och vattenrätt samt hälso- och sjukvård, till vilka områden vattendirektivet huvudsakligen kan hänföras.

Nuläge

Den åländska lagstiftningen gällande dricksvatten utgår idag främst från landskapslag (2016:84) om tillämpning på Åland av hälsoskyddslagen³ genom vilken hälsoskyddslagen (763/1994)⁴ tillämpas på Åland samt

---

² <https://www.regeringen.ax/alandsk-lagstiftning/alex/199171>

³ <https://www.regeringen.ax/alandsk-lagstiftning/alex/201684>

⁴ <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1994/19940763>

landskapslag (1979:29) om allmänna vatten- och avloppsverk⁵. Genom landskapsförordning (2016:88) om tillämpning på Åland av riksförfattningar om hälsoskydd⁶ görs ett antal förordningar med anknytning till hushållsvatten tillämpliga på Åland. Därför är genomförandet av det nya direktivet på Åland starkt sammankopplat med rikets genomförande.

Bestämmelser som direkt och indirekt berör dricksvatten och genomförandet av dricksvattendirektivet finns även i vattenlag (1996:61) för landskapet Åland⁷ och i landskapslag (2008:124) om miljöskydd⁸.

Rikets lagstiftning och föreslagna ändringar

Social- och hälsovårdsministeriet ansvarar i riket för genomförandet av dricksvattendirektivet. I utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av hälsoskyddslagen och till vissa lagar som har samband med den föreslås det att hälsoskyddslagen, lagen om vattentjänster (119/2001)⁹, miljöskyddslagen¹⁰ och lagen om marknadskontrollen av vissa produkter¹¹ ändras.

Genom propositionen stärks den riskbaserade kontrollen av hushållsvattnets kvalitet genom att riskbedömningen och riskhanteringsmetoderna i fråga om det råvatten som produceras till hushållsvatten, i fråga om leveranskedjan vid de anläggningar som levererar hushållsvatten och i fråga om de faktorer som i byggnaders vatteninstallationer påverkar vattenkvaliteten preciseras. Dessutom föreslås det att bestämmelserna om den driftskontroll, det vill säga egenkontroll, som grundar sig på riskbedömning och som de anläggningar som levererar hushållsvatten genomför ska preciseras. Vid riskbedömningen av byggnaders vatteninstallationer beaktas i synnerhet riskerna i samband med de nya minimikrav på hygien som fastställs med stöd av hälsoskyddslagen för de material och produkter som kommer i kontakt med hushållsvatten. Genom propositionen föreslås det i hälsoskyddslagen bestämmelser om skyldighet för ägare av byggnader som används som så kallade prioriterade fastigheter att göra en riskbedömning av sina vattensystem. I bedömningen ska särskilt förekomsten av legionellabakterier och halten av bly i vattnet beaktas.

I utkastet till proposition föreslås dessutom att det i lagen om vattentjänster tas in en skyldighet för vattentjänstverken att se till att resultaten av vattentjänstverkets riskbaserade kontroll av råvatten sänds till myndighetssystemen, varifrån uppgifterna kan göras tillgängliga för myndigheterna, så att uppgifterna kan offentliggöras på nätet på det sätt som förutsätts i direktivet. Dessutom föreslås bestämmelser om vattentjänstverkens skyldighet att underrätta myndigheterna om ovanliga förändringar som de upptäckt i de parametrar som kontrolleras i fråga om råvatten. Det föreslås också att vattentjänstverken ska åläggas skyldighet att utan begäran lämna uppgifter om vattenförbrukningen, vattenpriset och vattenkvaliteten till kunderna. Kunderna ska förmedla dessa uppgifter till slutförbrukarna av hushållsvatten. Dessutom föreslås det att definitionen av vattentjänstverk ska preciseras så att den omfattar alla anläggningar som levererar hushållsvatten och som omfattas av dricksvattendirektivets tillämpningsområde.

---

⁵ <https://www.regeringen.ax/alandsk-lagstiftning/alex/197929>

⁶ <https://www.regeringen.ax/alandsk-lagstiftning/alex/201688>

⁷ <https://www.regeringen.ax/alandsk-lagstiftning/alex/199661>

⁸ <https://www.regeringen.ax/alandsk-lagstiftning/alex/2008124>

⁹ <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2001/20010119>

¹⁰ <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2014/20140527>

¹¹ <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2016/20161137>

Det föreslås att miljöskyddslagens bestämmelser om datasystemet för miljövårdsinformation uppdateras och utvecklas till vissa delar.

I utkastet till proposition föreslås det att en hänvisning till hälsoskyddslagen ska fogas till paragrafen om tillämpningsområde i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter. Säkerhets- och kemikalieverket ska i fortsättningen vara marknadskontrollmyndighet i fråga om minimikraven på hygien i fråga om produkter som kommer i kontakt med hushållsvatten.

Utkastet till proposition finns ännu inte i sin helhet översatt till svenska.

Förändringsbehov

Det nya drickvattendirektivets krav måste implementeras i den åländska lagstiftningen. Ett lagberedningsarbete bör sättas i gång så snart som möjligt då behovet av ändringar är betydande och ett flertal lagar och förordningar, såväl blankettförfattningar som åländska fulltextförfattningar, kommer att beröras.

De föreslagna ändringarna i rikets hälsoskyddslag är i sig inte omfattande men av en sådan karaktär att även landskapslagen kan komma att behöva ändras. Vissa hänvisningar till rikets lagstiftning eller förvaltningsmyndigheter kan behöva definieras närmare i landskapslagen. Nya och ändrade förordningar planeras och dessa behöver göras tillämpliga på Åland, alternativt skrivs åländska fulltextförordningar.

De bestämmelser som i riket föreslås införas i lag om vattentjänster kan på Åland införas i landskapslag om allmänna vatten- och avloppsverk.

Miljöbyrån samarbetar för tillfället med digitaliseringsenheten kring behovet av nya system för insamling av uppgifter och för rapportering till kommissionen. Detta arbete samordnas i så hög grad som möjligt med rikets myndigheter eftersom rapporteringen till kommissionen görs nationellt. Lösningar för rapporteringen samt nya system för vattenleverantörerna att informera sina kunder behöver på något sätt införlivas i lagstiftningen.

För att genomföra drickvattendirektivets krav på kontroll av de produkter som används i vattenproduktionskedjan och som kommer i kontakt med vattnet behöver tillämpningsområdet för landskapslag (2017:37) om marknadskontrollen av vissa produkter¹² kompletteras med en hänvisning till landskapslag om tillämpning på Åland av hälsoskyddslagen.

Som ytterligare information kan nämnas att miljöbyrån har gjort en inledande utredning av en större revidering av lagstiftningen inom vatten- och avloppsområdet och tagit fram ett utkast till lagstiftningspromemoria om en vattentjänstlag för Åland. Eftersom implementeringen av drickvattendirektivet brådskar behöver fokus just nu ligga på nödvändiga ändringar i den befintliga lagstiftningen. Miljöbyrån återkommer senare med promemorian om vattentjänstlag.

---

¹² <https://www.regeringen.ax/alandsk-lagstiftning/alex/201737>

Konsekvenser

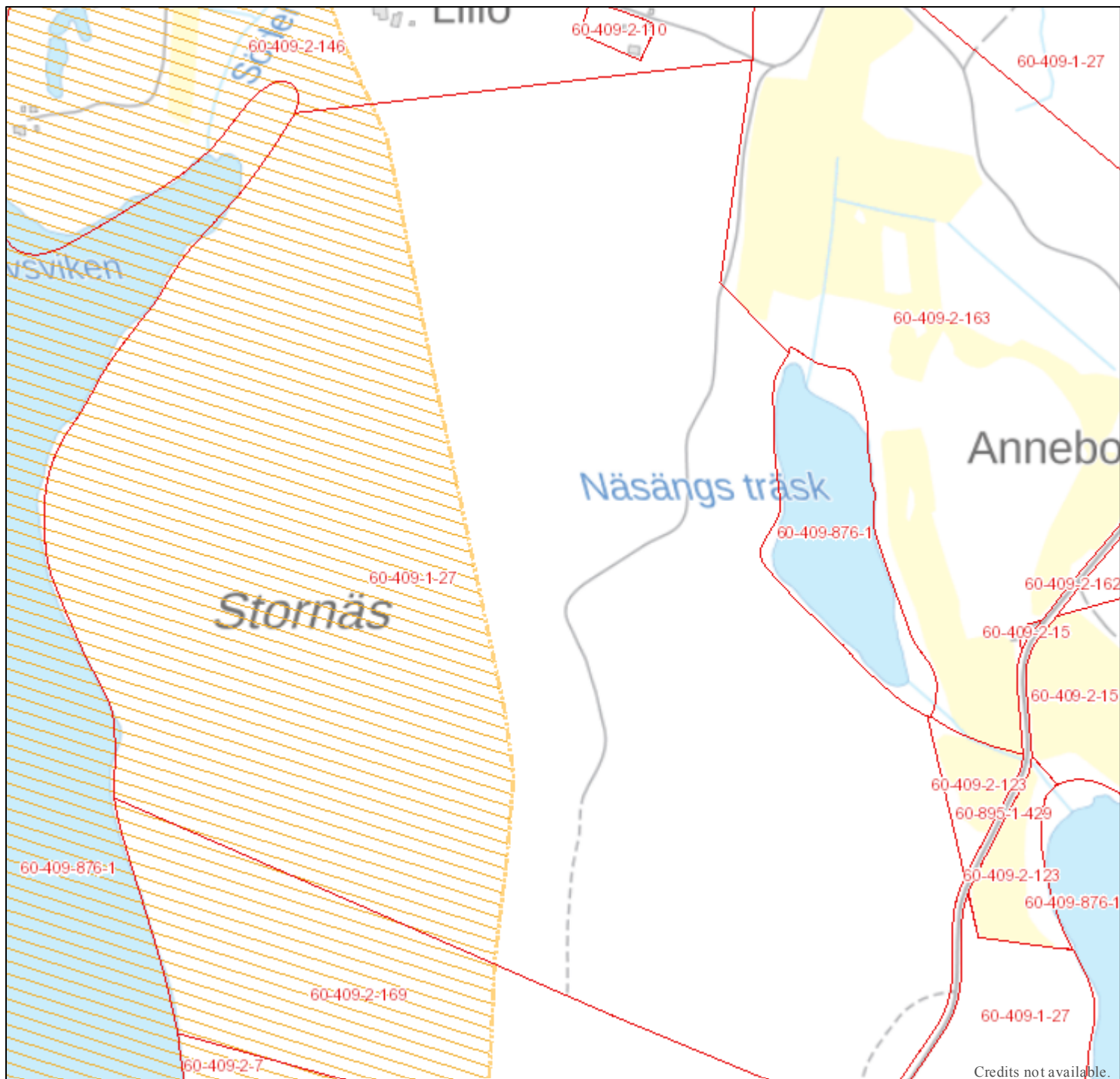
Direktivet ställer högre krav än det förra direktivet på myndigheter (ÅMHM och landskapsregeringen), verksamhetsutövare (privata och kommunala vattenverk och vattendistributörer) samt fastighetsägare. Antalet verksamhetsutövare som påverkas är ca 20 st.

Ökningen av kontroller av hushållsvattnets kvalitet och vattenförekomster, utvärdering av resultaten samt riskbedömning höjer kostnaderna och ökar den administrativa bördan. Upprättandet av omfattande data-mängder för rapportering till kommissionen samt kravet på större öppenhet och mera information till kunder och allmänhet ökar också mängden administrativt arbete. Framtagandet av nya system för insamling och rapportering av data leder till ett visst ökat resursbehov.

Det är i sammanhanget viktigt att beakta att dricksvattentillgången och -säkerheten är av största vikt för samhället, då bristsituationer, olyckor, vattenburna epidemier och föroreningar kan bli ytterst kostsamma både hälsomässigt och ekonomiskt. Som ö är Åland i en extra utsatt position då det gäller tillgången och kvaliteten på vatten.

Tidsplan

Lagstiftningsarbetet brådskar. Direktivets implementeringstid går ut den 12 januari 2023.

50 0 50 100 150 200 250 300 350 400 450 500 550 600 [m]

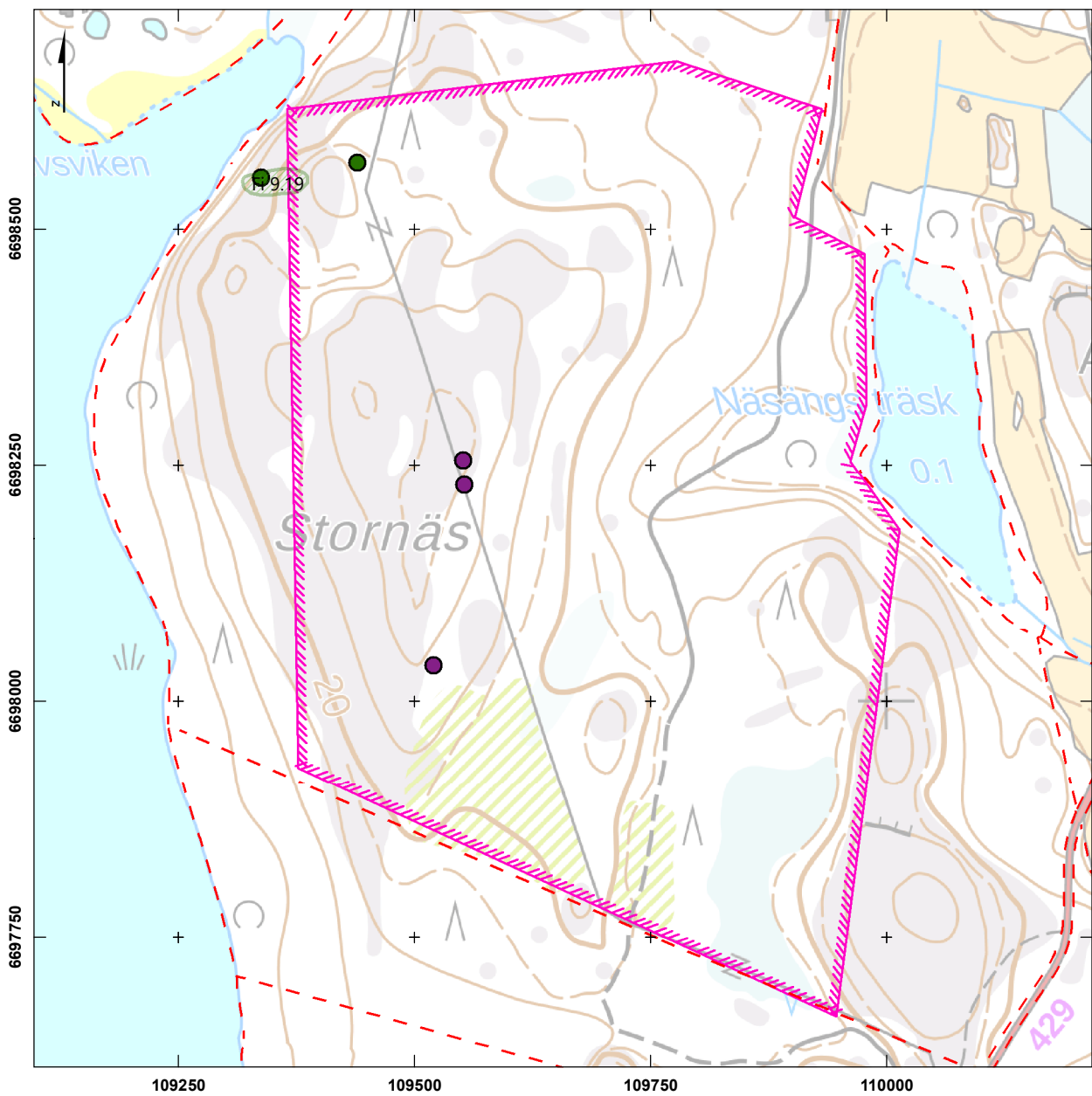
1:6 451

Teckenförklaring

- Fastighetsregister...
- Fågelskyddsområde
- IBA
- FINIBA

Kartbilaga ÅLR 2022/896

- Fast fornlämning
- Tentativt läge solcellspark, utredningsområde
- Fast fornlämning
- Utredningsobjekt

0 125 250
meter

Ålands landskapsregerings kulturbyrå (2022-03-02); skala 1:7 000 (ETRS-TM35FIN)